

Čís. 884.

»Vyučováním« ve smyslu § 132 tr. zák. jest i takové, jehož předmětem jsou i jen určité dovednosti a způsobilosti (vyučování zpěvu). Není třeba, by svěřeni k vyučování stalo se nějakým výslovným neb zvláštním formálním aktem. Dívky, navštěvující divadelní školu elevů sborového zpěvu, jsou sbormistrovi svěřeny k vyučování.

Smilným činem ve smyslu § 132 tr. zák. jest i soulož.

(Rozh. ze dne 9. června 1922, Kr I 629/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Plzni ze dne 15. března 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonaného násilného smilstva dle §§ 8 a 125 tr. zák. a zločinem nedokonaného svádění ke smilstvu dle §§ 8 a 132 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost popírá, že poměr, v jakém obžalovaný jako sbormistr městského divadla byl ku svedeným dívkám, odpovídá zákonným předpokladům § 132 tr. zák. Vyučování zpěvu v divadle za tím účelem, by vyzkoušeny byly síly, hodící se pro sbor, nespadá prý pod vyučování ve smyslu § 132 tr. zák. Ustanovení toto klade vyučování na roveň doзору a výchově. Aby vyučování odpovídalo vyučování dle citovaného §, musí býti takového druhu a týkati se takového předmětu, by se rovnalo svou mravní váhou výchově nebo doзору a bylo součástí mravní výchovy. Zde prý však šlo o divadlo, kde hrají se často kluzké kusy, v nichž žákyně musí spoluúčinkovati, takže se tu nejednalo o výchovu a mravní povznesení. Dále prý běželo o pouhé přednášky, nepravidelně navštěvované, kdežto § 132 tr. zák. má na zřeteli vyučování v pravidelné škole, k níž osoba navštěvující je povinna, a nikoli vyučování předmětům takového rázu, jak tomu bylo v tomto případě. Stížnosti nelze přisvědčiti. Po skutkové stránce budiž podotknuto toto: Dle výpovědi ředitele, intendanta a režiséra městského divadla byla správcem tohoto divadla zřízena škola elevů sborového zpěvu, jejíž vedení bylo jmenovaným ředitelem a správní komisí svěřeno obžalovanému jako kapelníku a sbormistrovi. Žačky se hlásily v kanceláři divadla a obžalovaný je zkoušel, a na jeho dobrozdání se pak přijímaly. Účelem školy bylo vychovávat dorost pro sbory a snahou elevů dosáhnouti engagementu ve sborech. Obžalovaný udal v právním vyhledávání, že jako kapelník městského divadla vyučuje zmíněná děvčata ve škole elevů zpěvu a hudbě, že škola ta je udržována divadlem, výučná doba že je různá dle schopností, učení zdarma, za to však mají žáci povinnost pomáhati zdarma při divadelních představeních, a že ze žáků vybírají se pak síly pro operní sbor. Žačky mají povinnost absolvovati dopolední zkoušky. Dále vychází z jeho výpovědi na jevo, že angažování elevů stalo se za jeho spolurozhodování. Konečně seznaly svědkyně F-ová a Marie a Růžena M-ová, že učily se zpěvu v elevní škole vedené obžalovaným od měsíce září 1919 až do konce saisony 1920. Sankcí § 132 III. tr. zák. má býti postiženo svedení ku smilstvu osob svě-

řených pachateli k dozoru, výchově nebo vyučování. Vyučování je dle doslovu zákona na rovní dozoru nebo výchově; jde tu o alternativy jsoucí k sobě v poměru souřadném, nikoli podřadném. Nemusí proto vyučování zahrnovati v sobě nutně zejména ráz výchovný, jak stížnost neprávem to zdůrazňuje, neboť alternativu výchovy dlužno vztahovati na vychovatele, alternativu vyučování pak na ty, kdož vyučují. Zákon nevymezuje blíže pojmu vyučování. Není proto opory v zákoně pro to, by se pojmu tomuto přikládal význam tak úzký, jak stížnost míní, a rozumělo se pod ním pravidelné vyučování ve školách, k němuž osoby, navštěvující je, jsou povinny. Dlužno proto ve smyslu zákona považovati za vyučování nejen takové, které obsahuje veškeré intelektuelní vzdělání žáka, nýbrž i takové, jehož předmětem jsou jen jednotlivé obory vědění nebo snad i jen určité dovednosti a způsobilosti. Neboť i takové vyučování může mezi žákem a učitelem založiti onen poměr duševní nebo mravní podřízenosti, jaké má § 132 III. tr. zák. na zřeteli a jehož zneužití zakazuje. Na předmětu vyučování proto nezáleží. V tomto případě šlo o školu, trvající po celou divadelní sezonu, o žáčky, navštěvující ji pravidelně a mající v době činu za sebou již několik měsíců vyučování. Účelem školy bylo, vychovávat dorost pro sbory, a snahou elevů bylo, dosáhnouti engagementu, tedy životního zaopatření. Mezi obžalovaným, jenž povolánými k tomu kruhy byl pověřen vedením této školy, a osobami školu tuto navštěvujícími vzešly proto podmínky autoritativního postavení, zavazujícího ho ku zvláštním povinnostem proti osobám, autoritě jeho podřízeným, i znamená zneužití této autority ono porušení povinností k pohlavní mravnosti, jež trestá se dle předpisu § 132 tr. zák. Že žákyně musí někdy spoluúčinkovati i při hrách snad mravně závadných, nemůže na věci ničeho měniti, poněvadž tu jde zajisté jen o výjimky, a nemůže to sloužiti k omluvě obžalovaného, jenž, místo aby žačkám vzhledem k hrozícímu jim většímu nebezpečí poskytl tím větší ochranu před možnou mravní úhonnou, zneužil vůči nim své autority učitelské tak často a tak těžkým způsobem. Stížnost není dále v právu s námitkou, že tu schází i zákonný znak svěření. Ne každý poměr odvislosti značí prý již svěření k dozoru, výchově nebo vyučování. Nestačí prý pouhá skutečnost vyučování, nýbrž je zapotřebí, by předmět smilného činu byl pachateli svěřen, na př. rodiči, a nelze prý proto mluvit o svěření tam, kde se předmět k vyučování přihlásil sám. Než dle zákona se nevyžaduje, by svěření k vyučování stalo se nějakým výslovným nebo zvláštním formálním úkonem, nýbrž stačí, že svědce měl podle všeobecných pravidel a názorů životních povinnost bděti nad mravní neporušeností osoby, jím svedené. Stížností vyžadovaná náležitost svěření třetí osobou tu je, ježto obžalovaný byl pověřen ředitelstvím, pokud se týče správní komisi divadla vedením elevské školy, čímž mu byly mlčky uloženy povinnosti učitele k žačkám této školy. Není tudíž pochybnosti o tom, že nezletilé dívky byly svěřeny obžalovanému k vyučování ve smyslu § 132 III. tr. zák. Z těchto úvah vyplývá též neoprávněnost výtky zmateční stížnosti, že otázky, znějící na § 132 tr. zák., byly stylisovány protizákonně, když se v nich praví: »... pokusil se přiměti ... žačku této školy, tudíž osobu jemu k vyučování svěřenou ...«, když se proto jednak z fakta, že obžalovaný byl pověřen vedením školy, jednak ze skutečnosti, že dotyčná nezletilá dívka byla žačkou této školy, dovezuje znak svěření. Zmateční stížnost namítá dále, že porotcům

měla býti dána zvláštní otázka, dotýkající se subjektivního zavinění obžalovaného, zda si byl vědom toho, že děvčata jsou jeho vyučování svěřena. Obžalovaný prý toto vědomí popíral a otázkou, zda je »vinen«, není prý vyčerpána subjektivní stránka věci. V ohledu tom stačí však stížnost odkázati k tomu, co bylo v té příčině uvedeno již shora, a dodati, že porotci, uznávše obžalovaného vinným ve smyslu jim dané otázky, vzali tím samozřejmě v okruh svých úvah též otázku zmíněného vědomí a odpověděli na ni ve smyslu kladném. Položení otázky, zkoumající subjektivní stránku v naznačeném směru, nebylo obhájcem při hlavním přelíčení žádáno, z úřední povinnosti pak porotní soud nebyl k tomu nucen (§ 323, posl. odst. tr. ř.). Stížnost vytýká, že hlavní otázky X, XI a XII neodpovídají přesně § 132 tr. zák. V tomto § není prý řeči o svedení k souloži, nýbrž ku smilnému činu, jímž není každý nemravný čin. Činy pak, jak byly v obžalobě uvedeny a při hlavním přelíčení potvrzeny, nespadají prý vůbec pod pojem smilných činů dle § 132 III. tr. zák. Vzáť prý obžalovaný Marii M-ovou dle jejího vlastního tvrzení na klín, začal ji líbat a řekl, že chce »závdavek« a na otázku »jaký«, odpověděl, že »hubičku«. Věnceslavu F-ovou vzal kolem pasu, posadil ji na klín a začal ji odkrývati sukně. Růženu M-ovou pak vyzval, aby si lehla na kabát. Stížnost není důvodna. Dlužno-li pod smilným činem ve smyslu § 132 III. tr. zák. rozuměti každý čin, vytryskající z rozníceného pohlavního pudu neb určený k jeho roznícení, sluší považovati za smilný čin zajiště i soulož, v níž pohlavní pud dochází svého vrcholného ukojení. Byl-li tudíž v citovaných otázkách onen smilný čin, jehož obžalovaný docíliti chtěl, vyjádřen konkrétně v ten způsob, že mu šlo o docílení soulože, nelze v tom spatřovati neshodu se zákonem. Dlužno připustiti, že otázky, znějící na zločin dle § 132 tr. zák., měly se vlastně přimykati ke slovům zákona, jenž mluví o svedení ke smilnému činu a nikoliv o svedení k souloži. Než obžalovaný nemá důvodů stěžovati si do formulace otázek porotním soudem, neboť sbor ten stylisací otázek v neprospěch stanoviska obžaloby a ve prospěch obžalovaného omezil okruh okolností, o nichž se porotcové měli vysloviti, ze širšího pojmu svedení ke smilnému činu na mnohem užší pojem svedení k souloži, takže porotcové, kdyby byli jednání obžalovaného vůči F-ové a M-ovým nepokládali za čin, po úmyslu obžalovaného a objektivně vedoucí k souloži, byli by k otázkám těm odpověděli záporně, což by bylo vedlo ku sproštění obžalovaného z obžaloby pro § 132 tr. zák. V čněch počinech obžalovaného, k nimž stížnost poukazuje, kterých však, zejména pokud jde o Růženu a Marii M-ovy, nereprodukuje tak, jak svědkyně tyto seznaly, dlužno vzhledem k tomu, že obžalovaný uznán byl vinným pouze pokusem zločinu dle § 132 III. tr. zák., spatřovati »jednání ke skutečnému vykonání zločinu (t. j. mimomanželské soulože) vedoucí« (§ 8 tr. zák.), k jehož trestnosti stačí, že se v něm projevil na venek zřetelně úmysl obžalovaného, vykonati čin zákonem zakázaný. Uznali-li proto porotci u volném výkonu příslušejícího jim hodnocení průvodního materiálu, že obžalovaný předsevzal cny počiny v úmyslu, by vykonal na jmenovaných, jemu k vyučování svěřených dívkách soulož, je tím dána skutková povaha nedokonaného zločinu dle §§ 8 a 132 III. tr. zák. Dáti otázku dle § 516 tr. zák. nebylo by proto ten skutkový děj, jaký byl výsledky průvodními při hlavním přelíčení na

jevo přiveden, vyčerpávalo ve všech jeho trestně závažných složkách, jak to podřazení pod zákon zásadně vyžaduje, a uznal to obhájce obžalovaného nepřímo sám, neučiniv návrhu na položení otázky takové.

Čís. 885.

Rozjetí se na kole proti vojenskému kordonu jest zprotivením se skutečným násilným vztažením rukou ve smyslu § 81 tr. zák.

(Rozh. ze dne 10. června 1922, Kr I 530/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 5. dubna 1921, pokud jím byl obžalovaný dle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin veřejného násilí dle § 81 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Obžaloba spatřuje skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí ve smyslu § 81 tr. zák. v tom, že obžalovaný se dne 17. května 1920 ve V. pěšáku Ignáci K-ovi, tedy osobě jmenované v § 68 tr. zák., u výkonu jeho služby v úmyslu, by tento výkon zmařil, skutečným násilným vztažením ruky se zbraní zprotivil. Nalézací soud sprostil obžalovaného z obžaloby, vzav za prokázáno, že obžalovaný nevjel do pěšáka K-a úmyslně, nýbrž že K. chtěl obžalovaného, jenž byl v plné jízdě, zadržeti, že to však učinil tak neobratně, že sám vběhl do kola obžalovaného a že následkem toho oba, obžalovaný i K., se svalili. Zmateční stížnosti státního zastupitelství, dovolávající se proti tomuto výroku rozsudkovému důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., nelze upřítí oprávnění. Napadený rozsudek zjišťuje výslovně, že stěžovatel měl v úmyslu, projeti vojenským kordonem, a že, když již beztak jel s velkou rychlostí, ve vzdálenosti asi 10 kroků před kordonem ji ještě zvýšil a že přes to, že mu K. dával znamení, aby zůstal státi, před kordonem nezastavil, nýbrž se s K-em srazil a s kola spadl, při čemž i K. upadl. V dalších úvahách pouští však rozsudek takto zjištěný úmysl obžalovaného, projeti kordonem, se zřetele a obrací svou pozornost výhradně k otázce, vjel-li obžalovaný úmyslně právě do pěšáka K-a a přivodil-li srážku s ním úmyslně jako prostředek, by mohl projeti kordonem. Je sice pravda, že i formule obžalovacího spisu spatřuje objekt trestného činu, obžalovanému za vinu kladeného, právě v pěšáku K-ovi; než v odůvodnění obžalovacího spisu uvádí se výslovně, že obžalovaný jel proti jmenovanému vojínu vší silou úmyslně, by prolomil kordon. Z toho patrně, že již obžaloba vychází ze správného hlediska, že čin stěžovatelův nesměřoval proti pěšáku K-ovi jako proti jednotlivci, nýbrž jako článku vojenského kordonu; nesejde tudíž na tom, nesl-li se úmysl obžalovaného právě k tomu, by vjel kolem právě do K-a, a přivodil-li srážku s ním úmyslně. Ve spojení s rozsudkovým zjištěním, dle něhož K. dával obžalovanému znamení, by zůstal státi, odpovídá tudíž pojmu zprotivení se skutečným násilným vztažením rukou další jednání obžalovaného již tím, že přes ono znamení jel dokonce se zvýšenou rychlostí dále